

Quadern de teatre Les 3es 'Jornades de debat sobre el repertori teatral català' revisen el llegat de l'Agrupació Dramàtica de Barcelona, prohibida per la dictadura

Jordi Coca

Manelic (Babou Cham) era un immigrant en la versió de 'Terra baixa' que l'alemany Hasko Weber va preparar i dirigir per al Romea de Calixto Bieito ■ MANOLO GARCIA

Repertori teatral català

El repertori teatral possible en un país és un dels factors determinants de qualsevol dramaturgia. Calen molts altres elements per arribar a gaudir d'una vida escènica acceptable segons els paràmetres en què ens movem, però el repertori, allò que avui és susceptible de ser apreciat suficientment per l'espectador, és essencial. D'aquí la importància que la Universitat Autònoma de Barcelona iniciés el 2004 unes jornades de debat justament sobre el repertori teatral català. En aquella ocasió el tema girava al voltant de la nostra tradició escènica i en van tenir cura els doctors Jaume Aulet, Francesc Foguet i Núria Santamaria. L'any 2006 aquests dos darrers professors van coordinar les segones *Jornades*, que van centrar les sessions en l'anomenada revolució teatral dels setanta. I ara, el proppassat dia 17, han tin-

gut lloc a l'Institut del Teatre de la Diputació de Barcelona i també amb la UAB les terceres *Jornades*, igualment coordinades per Foguet i Santamaria, i amb la incorporació de Mercè Saumell. Enguany es tractava de revisar el llegat de l'Agrupació Dramàtica de Barcelona (ADB), una entitat que va funcionar entre els anys 1955 i 1963 i que va ser prohibida per la dictadura.

Ja es veu, doncs, pels temes enunciats, que el concepte de repertori no pot ser entès únicament com a tradició. De fet, a les primeres *Jornades*, Josep Lluís Sirera

Cap anglès llegit gosaria entendre la seva tradició teatral com una rêmora del passat

es referia en la seva conferència inaugural a aquest tema i assajava d'alliberar el terme *tradició teatral* de totes les connotacions pejoratives que li carrega la ignorància. Dit d'una altra manera: cap anglès mínimament llegit gosaria entendre la seva tradició teatral com una rêmora del passat, com un cúmulo de material inservible i obsolet, per molt que, certament, en el conjunt gloriós de la tradició escènica anglesa, com a tot arreu, hi ha més pa que formatge.

Lògicament, no tot el teatre anglès són obres com les de Shakespeare, lluminoses, enlluernadores i perfectament actuals, encara que només les entenguem a mitges. I el mateix podríem dir de la tradició francesa, plena de mòmies apergaminaades, o de la immensa faramalla que s'acumula en els anomenats Segles d'Or castellans. Això a banda, és un fet que la immensa majoria de països europeus

tenen una tradició més aviat escassa, justeta, i molt sovint recent i sense la continuïtat de les grans dramaturgies esmentades.

Ignorància catalana

És estrany, però, que un noruec malparli tant de la seva tradició com ho fem els catalans, i encara és més estrany que les institucions teatrals sueques o les hongareses, les poloneses, o bé les irlandeses o qualsevol altra, menystinguin el seu passat tal com ho fem aquí. Comptat i debatut potser el nostre cas, el cas de la tradició escènica en llengua catalana, no és res més que pura i simple ignorància.

Per superar aquesta situació clarament negativa, per propiciar l'entesa al voltant de determinats períodes, de noms o de moviments, per visitar-nos i rellegir el nostre llegat des dels ulls actuals, per reescriure la història mirant de superar les limitacions o les perspectives an-

teriors, i per fer que la universitat tingui una presència activa en la vida teatral d'avui mateix, les persones esmentades, i bàsicament Francesc Foguet i Núria Santamaria, impulsen aquestes jornades que en el panorama teatral català són veritablement singulars. Ho són perquè defugen la parcialitat provinciana de parlar des d'òptiques administrativistes (València, les Illes Balears, Catalunya, etc.), perquè propicien una mirada de conjunt, i perquè a més de reflexionar des d'una perspectiva històrica, també volen recollir el màxim nombre de testimonis possibles.

Vist el que s'ha fet fins ara, per exemple, ja no hi ha excuses perquè els teatres públics catalans tinguin les actuacions que tenen: els uns perquè neguen la catalanitat del seu territori i continuen el procés polític de castellanització, els altres perquè programen mirant-se el melic i sense ambició suficient, i els tercers perquè continuen minimitzant el passat i estafent-lo, a més d'induir a errors de pes pel que fa a la funció que ha de tenir el teatre, o com a mínim el teatre públic, en la societat actual. Calen, doncs, moltes jornades com aquestes, cal que el projecte tingui continuïtat, i cal que en la mesura del possible els mitjans de comunicació ens fem ressò d'una feina que a mitjà termini ens beneficiarà a tots. ■

Crítica gènere

Francesc Massip

Dolorosos imants

La música segona

de Marguerite Duras.
Círcol Maldà, fins al 4 d'abril.

Prodigiós tête-à-tête d'Àurea Màrquez i Xavier Ripoll sota les ordres de Lurdes Barba en un muntatge despulpat, intens, trasbalsador! Una exparella es retroba tres anys després de la separació a l'hotel on van ser feliços per primera vegada. L'encontre és difícil i dolorós. La conversa plena de tensió, retrets i silencis. Ella arriba convençuda que de totes les coses acabades cap no ho està tant com la seva relació. Ell prova de desmentir-ho. Parlen d'esquena o d'esquitllentes o de cua d'ull o per damunt dels múscles. Quan les mirades es creuen salten espurnes, i alguna llagrimeta mal dissimulada. Hi ha un profund cansament mutu, i tanmateix un imant exerceix un estrany i ineluctable mag-

Hi ha un profund cansament mutu i un estrany magnetisme

netisme: ara els atreu, ara els repel·leix. Els silencis són tan expressius com els diàlegs. Els intèrprets comencen parapetats en un esbós de somriure, tremolós i disant. Aviat es percep, però, una desesperada i misteriosa pulsio que els fa patir i que no saben com superar. Potser s'han trobat per desempallegar-se'n definitivament. Després d'un primer assalt sec i tibant, la cançó d'Edith Piaf ofereix una treva a l'espectador. I reprenen el nostàlgic combat verbal amb noves envestides i grapades de sal sobre les ferides encara obertes. La Màrquez fa una interpretació sòbria, penetrant, amb els ulls humitejats i lluent que alliberen una punta de llàgrima que li ratlla la galta. Tot molt contingut i mesurat. Ripoll apama l'inexorable impuls que aboca el seu personatge cap a l'exdona, en un estira-i-arronsa verbal que l'empeny a l'abraçada, que finalment arriba però que ella no correspon. El reclam i el rebuig, l'atracció i el fàstic, un exercici de paradoxes vitals que Duras va desgranar en boca dels personatges amb una implacable pressió que formigueja els esperits. Impressionant!